

Remissvar från LRF Gävleborg

Gävleborgs handlingsplan för Sveriges livsmedelsstrategi 2018 – 2030, Dnr RS 2018/887

Lantbrukarnas Riksförbund, LRF, är en partipolitiskt obunden intresse- och företagargorganisation för människor och företag inom de gröna näringarna. LRF:s nära 150 000 medlemmar driver tillsammans nästan 70 000 företag och det gröna näringslivet står för lite mer än 4 procent av Sveriges BNP. Vi är därmed Sveriges största småföretagarorganisation. LRF medverkar till utveckling av företag och företagare med jord, skog, trädgård och landsbygdens miljö som bas, så att de kan förverkliga sina ambitioner om tillväxt, lönsamhet och attraktionskraft.

LRF Gävleborg är ett av 17 regionförbund i Lantbrukarnas Riksförbund och har cirka 5200 medlemmar i Gävleborgs län. De flesta av våra medlemmar är verksamma inom de gröna näringarna.

LRF Gävleborg är organiserat i 27 lokalavdelningar som ordnar medlemsaktiviteter. I varje av våra tio kommuner finns också en kommungrupp som jobbar mot kommunen med remisser, översiktsplaner och politisk påverkan.

Den nationella livsmedelsstrategin utgör en plattform för svensk matproduktion och livsmedelsförsörjning. Det känns därför bra att vi i Gävleborg nu går från ord till handling och har formulerat en handlingsplan.

LRF har inhämtat synpunkter från många medlemmar via våra lokalavdelningar och kommungrupper. Regionstyrelsen (LRF Gävleborg) har sammanställt och formulerat följande synpunkter:

LRF Gävleborgs synpunkter per mål i handlingsplanen

Kapitel 1 – sid 1

Citatet på sid 1 ” Mat är livsviktigt. När fler vet mer om livsmedelskedjan och det finns en ökad livsmedelsproduktion, livsmedelsförädling och livsmedelsexport ökar även försörjningstryggheten för boende i Gävleborgs län och i Sverige. Det gäller

för företagen i Gävleborgs län att möta framtidens konsument!" formulerar en grund för hela arbetet framåt och bör lyftas först i den inledande texten.

Strategiskt område - Regler och villkor

Mål 1. Jordbruksarealen i länet ska inte minska.

LRF anser detta vara det viktigaste och mest grundläggande målet. Det är kopplat till tillämpningen av befintlig lagstiftning i Miljöbalken.

Andra punkten under åtgärder "*Om jordbruksmark... genom att annan jordbruksmark återtas..*" skulle behöva förtydligas vad som menas med "annan jordbruksmark".

Finns det andra styrmedel för att inte bebygga eller på annat sätt exploatera åkermark? Frågan är kopplad till Mål 13 om vikten av att sprida kunskap om och förståelse för livsmedelsstrategins mål på bred front bland olika aktörer.

Mål 2: Alla ytvatten och grundvatten i länet ska ha uppnått miljö kvalitetsnormerna för vatten vad gäller miljögifter och övergödande ämnen, samt för grundvatten även kvantitativ status.

Vatten är en livsnödvändig resurs som måste skyddas och vårdas, det är en förutsättning för växtodling och djurhållning. Dessutom är vatten vårt viktigaste livsmedel. Tillgång till vatten och reglering av vattenflöden påverkar i hög grad förutsättningarna för livsmedelsproduktion. LRF understryker vikten av att livsmedelsstrategins mål lyfts fram av Gävleborgs representation i Vattendelegationen för Bottenhavets vattendistrikt.

Mål 3: I länets rovdjursförvaltning värnas livsmedelsproducerande tamdjur.

LRF anser att Gävleborgs län ska sträva efter minsta möjliga stam av rovdjur, utifrån de juridiska förutsättningarna för förvaltningen av en livskraftig stam.

Andra punkten under åtgärder "*bidrar till finansiering av rovdjursavvisande...*" LRF anser att staten skall ta alla extrakostnader kopplade till rovdjursförekomst där tamdjur för livsmedelsproduktion ska vistas. Det kan röra sig om kostnader för sekundära effekter såsom skrämmda och stressade djur, vilket kan leda till kastning, skador och följsjukdomar. Dessutom kostnader för ökad tillsyn, för underhåll av stängsel och för kadaverhantering efter ett rovdjursangrepp.

Mål 4: Fastställda handläggningstider för ansökningar kopplade till livsmedelsproduktion ska följas

LRF har inget att invända. Andra stycket kan formuleras om nu när nya förvaltningslagen har trätt i kraft.

Mål 5. Tillsynsarbetet ska leda till näringslivsutveckling inom livsmedelskedjan.

LRF tillstyrker att tillsynen ska ske utifrån livsmedelsstrategins mål att ha ett målstyrt arbetssätt och vara likformig över hela landet.

Mål 6. Det ska finnas förutsättningar för att driva företag i hela länet.

LRF understryker vikten av fungerande infrastruktur i vid bemärkelse på landsbygden där de gröna näringarnas företagare finns. Det är viktigt att livsmedelsstrategin beaktas och vägs in i t.ex. infrastrukturplaner för länet. Företagandet inom de gröna näringarna, jordbruket och skogsbruket är av naturliga skäl platsbundet. All åker och skog som brukas, skördas och producerar livsmedel och råvaror till skogs- och livsmedelsindustrin finns fördelad över hela länet. Företagandet på landsbygden är beroende av en bra transportinfrastruktur även på landsbygden och ända fram till produktionsplatserna. Det handlar om såväl byggande av som skötsel och underhåll av vägnätet, både det som Trafikverket och det som kommunerna har ansvar för samt enskilda och samfälliga vägar.

Strategiskt område - Konsument och marknad

Hållbara företag såväl ekonomiskt, ekologiskt och socialt är grunden för en hållbar och uthållig livsmedelsproduktion.

Tredje stycket, näst sista meningen ” *En marknad som gör det enklare för företag att vara med och konkurrera ...* ” skulle hellre kunna formuleras ” *En marknad som gör det enklare att starta, utveckla och driva hållbara företag*”.

Fjärde stycket, sidan nio om antibiotikaanvändning kan utvecklas. ” *Ett exempel på hur konsumentförtroendet kan stärkas...* ”. Svensk livsmedelsproduktion ligger i framkant när det gäller låg antibiotikaanvändning. Vi har en lång tradition av förebyggande hälsoarbete för djur. Genom sund djurhållning, förebyggande djurhälsovård och aktiv sjukdomsbekämpning har Sverige blivit av med många sjukdomar som fortfarande är vanliga i andra länder. Det ger friskare djur, bidrar till en låg användning av antibiotika och motverkar antibiotikaresistens. Vi anser att det finns ett informationsbehov kring detta gentemot privata konsumenter och offentliga inköpare.

Mål 7. Produktions- och förädlingsvärdet i livsmedelskedjan ska öka.

Första punkten om en sammanhållen och kortare livsmedelskedja och ökade lagringsmöjligheter skulle behöva utvecklas och förtydligas. En sammanhållen livsmedelskedja kan ses ur perspektivet att konsumenterna har bättre kunskap om varifrån maten kommer. Vad avses med ”ökade lagringsmöjligheter”?

Andra punkten. LRF understryker vikten av rådgivning för långsiktigt hållbar produktion. Här bör också energi- och växtnärbalanser beaktas. Alla odlingsystem behöver utvecklas och ta tillvara ny teknik. Omläggning till

ekologiskt lantbruk ska ske på marknadsmässiga villkor. LRF anser därför inte att det är motiverat att i Gävleborgs handlingsplan för livsmedelsstrategin ha mål om högre andel ekologiskt odlad areal än det nationella (30% av arealen, vilket vi i stort sett har uppnått).

Tredje och fjärde punkterna handlar om offentlig upphandling. De ska flyttas till mål 8. Målet om andel svenskproducerat bör kunna sättas högre än 60% för produkter som kan produceras i Sverige. LRF anser också att de offentliga måltiderna i högre utsträckning skulle kunna planeras utifrån råvaror som går att producera i Sverige.

LRF anser det viktigt att öka andelen svenska livsmedel i den offentliga livsmedelskonsumtionen. Däremot vill vi tona ner och nyansera det fokus som finns på målet om 60 % ekologiskt certifierade produkter. Det är viktigt att målets effekt inte blir kontraproduktivt och att det inte väger tyngre än att välja svenskt och lokalproducerat.

Sommaren 2018 med extrem torka har gjort oss påmind om att produktionen kan påverkas av yttre omständigheter som vi inte råår över. Detta understryker vikten av ett långsiktigt hållbart företagande och behovet av en beredskap för oförutsedda situationer.

Mål 8. Offentlig upphandling av livsmedel och måltidstjänster ska styra mot och motsvara samhällets ambitioner och lagar inom djurskydd och miljö.

LRF anser det viktigt och arbetar för att den offentliga upphandlingen fungerar. Vi vill se en ännu tydligare formulering om att den offentliga upphandlingen ska ske utifrån produktions- och miljöregler som är i enlighet med svensk lagstiftning.

Mål 9. Minska matsvinnet i hela livsmedelskedjan.

Här vill vi lägga till en punkt om information till konsumenter och till barn och ungdomar via skolorna, så att man vågar lita på att klämma, lukta och smaka för att avgöra om ett livsmedel är dugligt.

Mål 10. Öka möjligheten att göra medvetna val som främjar hälsosamma matvanor

Det handlar om konsumentkunskap. Pedagoger och lärare kan behöva utbildas, kopplat till skolans läroplaner och kurslitteratur. Läromedlet *Bonden i skolan* (www.bondeniskolan.se) är ett utbildningsmaterial som tagits fram av LRF utifrån skolans läroplaner och som är fritt att använda.

Mål 11. Öka fiskproduktionen och möjligheterna till avsättning

LRF har inga synpunkter när det gäller yrkesfisket, men ser en möjlig potential i utvecklingen av landbaserat vattenbruk.

Mål 12. Ta tillvara och utveckla den tillväxtpotential som finns i skogens skafferi:

LRF vill se kopplingen mellan livsmedelsstrategin, skogen och skogsbruket i ett vidare perspektiv. De flesta av livsmedelsproducenterna i Gävleborg bedriver också skogsbruk som är en viktig inkomstkälla och kapitalreserv för företagen på landsbygden. Kombinationen av jordbruk med livsmedelsproduktion och skogsbrukets produktion av virke, massa och energiråvara är viktigt för ett hållbart företagande. Därför är det viktigt med en koppling mellan livsmedelsstrategin och det nationella skogsprogrammet. LRF ser positivt på att tillvarata potentialen i skogens skafferi förutsatt att frågor om äganderätt och brukanderätt av skogen hanteras. Skogens skafferi är öppet för alla inom allemansrättens ramar, men det ordinarie skogsbruket får inte hindras. Vi ser tydliga exempel på att det finns ett informationsbehov kring allemansrätten.

Skrivningen på sid 14 om att förädlare utmärkt sig i pristävlingar kan strykas i handlingsplanen.

LRF ifrågasätter den sista punkten under åtgärder som handlar om publicering av kartor för lokalisering av bär och svampställen. Inga kartor skall publiceras utan att vara kommunicerade med markägarna.

Strategiskt område - Kunskap och innovation

Mål 13. Politiker, myndighetspersoner, konsumenten och marknadens aktörer har kunskap om livsmedelsproduktionens betydelse för hållbar tillväxt i Gävleborgs län.

Vikten av information och kunskap sammanfattas i denna punkt. Det kan komma att behövas resursförstärkningar i form av projekt för genomförande av informations och utbildningsinsatser kopplat till genomförande av livsmedelsstrategin. LRF har ett utformat koncept för detta - *Jorden och Skogen i stan*.

Mål 14. Region Gävleborg, LRF Gävleborg, länets kommuner och utbildningsanordnare samverkar för förbättrade förutsättningar för yrkesutbildningar från gymnasienivå och vidare inom hela livsmedelskedjan:

Den form av branschträff som avses i tredje punkten genomförs den 26 november. Efter det kan kanske behovet och formerna för denna samverkan uttryckas tydligare. Naturbruksgymnasierna är en viktig aktör. Vi ser det viktigt att Region Gävleborg medverkar i det nationella arbetet med kompetensförsörjningsfrågor i livsmedelskedjan.

Mål 15. Aktörerna i livsmedelskedjan har etablerat ett nav där kompetensutveckling sker, nätverk byggs och branschöverskridande samarbeten tar form.

Aktörerna i livsmedelskedjan har etablerat ett nav där kompetensutveckling sker, nätverk byggs och branschöverskridande samarbeten tar form. Tredje punkten under åtgärder vill vi ta bort begreppet ”*Regionalt matmöte*” och istället skriva ”... *arrangerar mötesplatser för utveckling av livsmedelsproduktionen i länet...*”. Formerna för samverkan och nätverksbyggande kommer att utvecklas över tid och vi vill medverka till det.

Gävleborg den 25 oktober 2018

Maria Jonsson, ordförande LRF Gävleborg

Tel 070 – 3927470, e-post: maria.hertsjo@gmail.com

enligt uppdrag:

.....

Håkan Johansson, Regionchef

Tel 026 - 278891, e-post: hakan.johansson@lrf.se